

STANOWISKO
PAŃSTWOWEJ RADY GOSPODARKI WODNEJ
w sprawie projektu *Ustawy o inwestycjach w zakresie przeciwdziałania*
skutkom suszy

Przedmiotem opinii jest projekt *Ustawy o inwestycjach w zakresie przeciwdziałania skutkom suszy* z dnia 16 grudnia 2021 r. Dokument ten był już opiniowany przez PRGW (uchwała z dn. 21 września 2020 r.) na wcześniejszym etapie procedowania.

Rada podtrzymuje stanowisko, iż ustawa ta „jest niezmiernie ważna ze względu na obserwowane zmniejszanie się dostępnych zasobów wodnych”. Z uwagi na znaczną ingerencję w szereg innych aktów prawnych (przypis na str. 1 projektu), wymaga ona znacznej staranności w zawartych sformułowaniach, by nie budzić żadnych wątpliwości natury prawnej. W dużym stopniu „spec-ustawy” nakładają się z uprawnieniami w stosunku do wykonywanych czynności i trudno będzie uzgodnić, która ma pierwszeństwo, np. „specustawa drogowa” a rzeki i ciekі wodne. Jednocześnie należy zwrócić uwagę, że poza wymienionymi istnieją inne akty prawne mające wpływ na gospodarowanie zasobami wodnymi, do których analizowany projekt się nie odnosi. Np. ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, która ma podlegać w najbliższym czasie dużej reformie oraz rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz.U z 2002 r. Nr 75 poz. 690), na którym bazuje prawo budowlane. Szczególnie ten ostatni przepis ma duże znaczenie dla efektywności procesu zagospodarowania wód opadowych, gdzie jako rozwiązanie priorytetowe wskazuje się odprowadzenie do kanalizacji deszczowej. Reasumując - ustawa przed wejściem w życie wymaga dogłębnej weryfikacji w celu określenia zgodności z innymi aktami prawnymi w zakresie gospodarowania zasobami wodnymi. Przy tej okazji można dokonać uporządkowania terminologii dotyczącej gospodarowania zasobami wodnymi. Np, w prawie wodnym używany jest termin „zakład” w odniesieniu do podmiotów realizujących inwestycje retencyjne, zapewne umocowany w treści w połowie XX w., w innych realiach gospodarczo-politycznych, co nie znajduje odzwierciedlenia we współczesnej strukturze interesariuszy działań związanych z retencją wód. Ponadto definicję inwestora, jako podmiotu realizującego inwestycję w zakresie przeciwdziałania skutkom suszy, należy uzupełnić o przedsiębiorców, tj. osoby fizyczne, osoby prawne i jednostki organizacyjne wykonujące działalność gospodarczą.

Planowana ustawa zmienia również Prawo Wodne w zakresie realizacji inwestycji melioracyjnych i ich utrzymania. Należy brać pod uwagę, że tworzenie Programów utrzymania przez RZGW w zbyt dużym stopniu może ingerować w zakresy prac istniejących Spółek Wodnych i ich Związków. Zmiany Prawa Wodnego w tym zakresie powinny być poddane konsultacjom.

Ustawa definiuje zakres działań jako: „*przedsięwzięcie obejmujące budowę, przebudowę lub zmianę sposobu użytkowania urządzenia wodnego, o których mowa w ustawie z dnia 7 lipca 1994 r. - Prawo budowlane*”. Rodzi to obawę o wyłączenie z możliwości realizacji szeregu działań nietechnicznych związanych z szeroko rozumianą retencją krajobrazową: związanych z

poprawą stosunków wodnych gleb, fitomeliracjami, odtwarzaniem i ochroną siedlisk hydrogeniczych, renaturyzacją dolin rzecznych, a także stosowania szerokiego katalogu działań związanych z zagospodarowaniem wód opadowych na terenach zurbanizowanych bazujących na rozwiązaniach bliskich naturze. Te działania i metody zostały w większości wymienione w dokumentach strategicznych: Planie przeciwdziałania skutkom suszy oraz Programie przeciwdziałania niedoborom wody. Należałoby więc powiązać te dokumenty tak, aby umożliwić realizację wszelkich inwestycji służących ochronie i retencjonowaniu zasobów wodnych. Należy również stosować wyniki przeprowadzonych analiz w odniesieniu do określenia działań o wysokim priorytecie w rejonach o największych niedoborach wody (zagrożeniu suszą). Odnosi się to również do ekonomicznych i środowiskowych efektów podejmowanych działań. Istnieje bowiem obawa, że w uproszczonym trybie ustawy mogą być realizowane inwestycje nie spełniające powyższych kryteriów.

Należy również podkreślić, że efektywność działań związanych z poprawą zasobów wodnych kraju zależy od ich kompleksowości i szerokiej współpracy wielu podmiotów oraz dostępu do spójnych programów finansowania. Tylko takie podejście daje szansę na osiągnięcie wielu celów: ochrony przed suszą oraz powodzią, ochrony bioróżnorodności czy adaptacji do zmian klimatu rolnictwa, leśnictwa i obszarów zurbanizowanych. Zgodnie z nowym dokumentem Międzyrządowego Programu Hydrologicznego, wszystkie strategiczne inwestycje w gospodarce wodnej powinny być realizowane w oparciu o holistyczne podejście oparte na wiedzy interdyscyplinarnego zespołu ekspertów. Na tej bazie powinno się dopiero uruchamiać szybką ścieżkę realizacji racjonalnie wybranych inwestycji, zgodnie z regulacjami opiniowanej ustawy.

Szczegółowe uwagi przesłane przez poszczególnych członków Rady znajdują się w załączniku nr 1.

.....
dr hab. prof. UŚ Damian Absalon
Przewodniczący Państwowej Rady Gospodarki Wodnej